

Из Национального сята

*Дорогі Русинські братя!
Пані і панове! Честовані гості!*

Нині уже у 3-ій раз маю чисть удкрити Национальне Сято Русинув Мадярска. Из сього случая привітствую представникув Уряду нашої держави, а також заграничних гостей, серед яких суть і руководителі румынських русинув, из якими за довгий час лиш у першій раз офіційно стрічаємся на сьому Национальному Сятові. У 2003 році, 22 мая, тоєсть через сден рік, исповниться 300 рокув из того часу, коли у Берегові (Бергсазі) був пуднятий прапор уєдно з мадярським Gens Fidelissima, тоєсть май вірного народу держави, на стороні борьбы за свободу, руководителем якого був Раковці Ференц. Но ко був ун?

Ун був великим землевладільщом, який володів двома мільйонами голдув землі, котрый муг жыти як набоб удповідно свого ранга і маєтка. Муг сїсти до єдного стола из май великими аристократами єдного ранга, айбо вун вулів глядати общество май бідных. Його людське величє май лишє показує тот факт, ош ун способный був пожертвовати своїм богатством за діло своєї Утцюзинны.

Ищи лиш 27 рокув мав, коли став во главі освободительної боротьбы. И на протязі 8 літньої боротьбы загубив усьо, што мав, ищи и май важное для нього, свою Утцюзинну.

Недивлячи ся на се, тот час мож раховати май світлым періодом в історії нашої держави, би сись час мав великий вплив на розвиток Європи. Раковці указав не лем свою молоду смілость, но і політичну мудрость. Його розвитость доказує тот факт, што ун знав деякі славянські языки. Совершенно писав и говорив по мадярськы, по латинськы и по французськы. И сись чоловік, котрый по замечанію Сант Шімона „дуже високого роста, айбо незанадто высокый, не худий и не товстий, пропорціонально складений из добров фігуров, його внешность требовала уваженія, без всякої грубості”. Уже в 35 рокув бїдовав у еміграції, и хотя йому было предложено освобождение сїнов прозьбы прошения, не воспользовався сим. Єден из його почетателєй так писав про нього: „Пуд час бою жестоко осуждав невірность, айбо пуся бою, коли преданость ставала лиш вопросом моралі из християнським прошенієм, принимав невірность людий, айбо ун сам аж до кнця оставався вірним своїм принципам. Князь Раковці Ференц II умер 8 апріля у 1735 році.

Дорогі други (Цимбори!)

Ци треба нам май великий моральный примір, як був Раковці Ференц. Думаю, што нет. Айбо ци можеме сказати, ош мы, котрі провбалуєме слїдовати йому так думаєме як ун.

Подивім ся, што ся стало за послїдні 4 роки. Перед усім, нам треба оцінити тот факт, ош русины нашої держави організовали своє самоурядованя. Невдячи ся на се не мож казати, ош межи нами є єдность. Айбо достиглисьме то, ош є в нас укрімїшній Будинок Самоурава. И в Будапешті і в Комлошї начало ся обученіе русинському языкови у недільных школах. Начала ся робота над книгами по народознавству. Айбо не треба забивати того, же се могло ся не стати, аж би за нами не было такої організації як МАРУСЕ (Організація Русинув Мадярска), котра протоптала путь перед самоурядованям.

Октобра 2002 року закончує ся мандат сього самоурядованя и тому прошу ушитких, ош маючи на увазі інтереси русинства нашої Держави, каждый най зробить усьо, обысьме у формі самоурядованя продовжили начатый путь. Но и надалі сокотім, обысьме не розділили судьбу мадярськых румынув, котрі были винуждені исключити из своїх рядув тих, котрі виділи у самоурядовані лиш этнобізнес. Аж такє ся трафило у нас, нам треба бы виступити проти них из удповідними документованими доказами. Теперь приближаючи ся до завершеня цикла, хотів бым подяковати ушитким, за їх роботу, тим, котрі на уровні самоурядованя, або у формі цивільної організації помагали русинству у його розвитку. Особов радостьов для нас є то, ош МАРУСЕ и тотта організация, котра являє ся органом Карпатських Русинув заключили договор по сумвісній діяльності. Нинішній динь – Русинське Национальне сято дає ми право быти гордим за тот факт, што мы, русины можеме знову його достойно сятковати.

Позвольте виразити вдячность ушитким тим, ко пуддержовав сесе мероприятия: Самоурядованю Меньшины Русинув V, VIII, XVIII районів, Самоурядованю Меньшины Русинув Біаторбадя, Комлошки, МАРУСЕ, фамілії Яноша Гаттінгера, фамілії Ласла Зеллеша, фамілії Ласла Поповича, фамілії Ласла Медве, фамілії Чийпані: Юдиті Кішш, и всім тим фаміліям, ко пуддержовав нинішнє мероприятия. Честовані сяткуючі!

Желаю вам, обысьте ся добре почували на 3-ому русинському национальному сятові и обысьте ся стрїтили на другый рук на 300 літньому юбілейови. Дякую, што сьте ня слухали, и желаю Вам добре ся розважати на нинішньому сятові.

Габрел Гаттінгер председа ВСМР

A Magyarországi Ruszinok III. Nemzeti Ünnepe

Nagyszabású rendezvénysorozat keretén belül zajlott le a Magyarországi Ruszinok III. Nemzeti Ünnepe. Az ünnepi rendezvénysorozatra Budapesten, a VIII. kerületi Orczy kertben került sor, de párhuzamosan több helyszínen is folytak programok. 2002. május 19-én az Orczy kert színpadán, 10.30 órakor kezdődött el az ünnepség. Hattinger Gábor az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat elnöke mondott ünnepi köszöntőt. Az elnöki köszöntő után az Almásy karnagy által vezetett Kárpátaljai Népi Kórus klasszikus zenei műsorát láthatták, és hallhatták a jelenlévők, majd hozzászólások következtek: A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal (leköszönő) elnöke Báthori János köszöntötte a megjelenteket. *Hozzászólásában kiemelte, hogy a ruszinok önkormányzatiságuk első 4 éve alatt számos eredményt értek el, saját székházzal rendelkeznek, kulturális és nemzeti törekvéseiket szabadon gyakorolhatták, de felhívta a figyelmet arra is, hogy a következő ciklusban eredményes munkát csak szervezetten, megosztottság nélkül lehet majd végezni.* A következő felszólaló Firczak Gregor a Romániában élő ruszinok szervezetének elnöke volt. Firczak úr hozzászólásában fontosnak érezte elmondani, hogy első ízben kerül sor arra, hogy Magyarországon bemutatkozhatnak egy kiemelt jelentőségű ünnepségen, s reméli, hogy a jövőben gyümölcsöző kulturális kapcsolatokat lehet majd kiépíteni. A felszólalók között szót kapott Zsupán Kornél a Magyarországi Ruszinok Országos Szövetségének elnöke is, aki az októberi választások fontosságára hívta fel a figyelmet, majd Kaulics Illés, a Múcsonyi Ruszin Kisebbségi Önkormányzat elnöke a testülete nevében elsőként köszöntötte a megjelenteket, majd hozzászólásában felhívta a figyelmet arra, hogy Múcsonyban júliusban sor kerül a ruszin fiatalok nemzetközi találkozására.

A hozzászólások után a színpadon a Holló „Drany” együttes mutatta be műsorát. Nagyon szép táncelőadást láthattunk a Múcsonyi Gyermektáncosporttól is, majd a Vasárnapi Iskola szavalói adták elő kis műsorukat. A délutáni program képzőművészeti megnyitással kezdődött. A főépületben *Rovács Gyöngyi és Fedinecz Atanáz*, valamint a vasárnapi iskola gyermekrajz kiállításának a megnyitójára került sor. A kiállítást Hattinger Gábor nyitotta meg, s egyben ismertette az Anyák napi rajzpályázat eredményét is. Párhuzamosan sor került a világhírű ruszinkutató Hodinka Antal professzor sírjának koszorúzására, a Fiumei úti temetőben.

14.30 kor vette kezdetét az ünnepi koszorúzás a Parlament előtti Rákóczi szobornál. Megnyitó és köszöntőbeszédet mondott *dr. Medvigy Endre* a Fővárosi Ruszin Kisebbségi Önkormányzat elnökhelyettese. A Gyarmat utcai ORKÖ székházban *Harapkó János* és *Boros Péter* képzőművészek kiállítását nyitották meg. Itt került sor a romániai ruszinok fotókiállításának megnyitására is, amely az 1900-as évektől állított korhű emléket a ruszinok romániai életének. A kiállítás érdekessége volt, hogy az archív és értékes felvételeket a romániai delegáció tagjai az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzatnak ajándékozta. Képzőművészeti tárlatot tekintettek meg az érdeklődők a Belváros-Lipótváros Kisebbségi Önkormányzatok épületében a Vármege utcában is, ahol a kiállítást felkeresők a Három Manajlo (*Manajló Fedor, Iván és András*) tárlatát nézhették meg.

Az Orczy kertben a délutáni program keretében Kárpátaljáról Nadja Kopcsa népdalénekes lépett fel, őt követte a Józsefvárosi Ruszin Kisebbségi Önkormányzat égisze alatt működő *Ugocea Együttes*. A délután folyamán fellépett egy fiatal zenei növendék *Lakatos Róbert*, *Barta Sándor zene tanár* tanítványa is, majd a székesfehérvári *Boniszlavszki Tibor Kvartett* előadását hallgathatták meg a jelenlévők. Az egész napos, nagyszabású rendezvénysorozatot 17-30 kor a *Kárpátaljai Ruszin Népdalkórus* műsora zárta.

Z. L.

